

---

**VORŠILKA PROKÚPEK – ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ S.R.O.**

Obvodní soud pro Prahu 6  
Justiční areál Na Míčánkách  
ul. 28. pluku 1533/296b  
100 83 Praha 10 – Vršovice

V Praze dne 5.9.2018

**K č.j.: 8 C 445/2014**

**Žalobce:** Česká republika – Ministerstvo financí  
Letenská 15, 1189 00 Praha 1  
Zastoupený: Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových  
Rašínovo nábř. 42, 128 00 Praha 2

**Žalovaná:** AKRO investiční společnost, a.s.  
IČ: 492 41 699  
se sídlem Slunná 25, 162 00 Praha 6  
Zastoupená: JUDr. Jiřím Voršilkou,  
advokátem a společníkem ve společnosti,  
Voršilka Prokúpek – advokátní kancelář s.r.o.,  
se sídlem Opletalova 1535/4, 110 00 Praha 1

*o zaplacení 2.080.447.226,12,- Kč s příslušenstvím*

**Odůvodnění odvolání žalovaného proti rozsudku Obvodního  
soudu pro Prahu 6 ze dne 24.5.2018, sp. zn.: 8 C 445/2014-456**

Elektronicky prostřednictvím datové schránky

## I.

1. Rozsudkem ze dne 24.5.2018, č.j.: 8 C 445/2014-456 doručeném žalovanému dne 22.8.2018 Obvodní soud pro Prahu 6 jako soud prvního stupně ve výroku I. uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci částku ve výši 2.080.447.226,12,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05% p.a. od 1.9.2014 do zaplacení, ve výroku II. zamítl žalobu ohledně úroku z prodlení z částky 2.080.447.226,12,- Kč ve výši 8,05% p.a. od 30.8.2014 do 31.8.2014, ve výroku III. uložil žalobci povinnost zaplatit žalovanému náklady řízení ve výši 6.300,- Kč, ve výroku IV. uložil žalovanému povinnost zaplatit na náhradu nákladů řízení státu částku 374,- Kč a ve výroku V. uložil žalovanému povinnost zaplatit soudní poplatek za žalobu ve výši 4.100.000,- Kč.

2. Soud I. stupně napadené rozhodnutí odůvodnil tím, že žalovaný obdržel od žalobce částku 2.087.171.231,12,- Kč představující náhradu škody způsobenou nesprávným úředním postupem Ministerstva financí v důsledku nepodání trestního oznámení podle § 10 odst. 2 zákona č. 61/96 Sb a úrok z prodlení ve výši 10% pa. od 5.4.2003 do zaplacení, přičemž rozsudek Městského soudu v Praze č.j.: 30 Co 511/2016-202 ze dne 27.9.2012 (doručený žalobci a žalovanému 14.11.2012), na základě kterého žalobce žalovanému plnil, byl později rozsudkem Nejvyššího soudu České republiky č.j.: 30 Cdo 493/2013-863 ze dne 25.6.2014 zrušen. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že plnění je třeba vrátit, neboť žalobce plnil dluh, který byl promlčen a odpovědnost státu za škodu za nesprávný úřední postup notáře nebyla dána, neboť stát v rozhodné době za nesprávný úřední postup notáře neodpovídal. Soud I. stupně tak přihlédl k námitce promlčení, kterou žalobce v řízení uplatnil až po poučení soudem při jednání dne 20.2.2018. Dovodil, že v daném případě nelze nárok žalobce na vrácení plnění posuzovat podle ustanovení § 2997 odst. 1,2 NOZ, neboť dle jeho názoru nejde o bezdůvodné obohacení. V tomto směru odmítl závěry Nejvyššího soudu dané rozsudkem velkého senátu sp.zn. **31 Cdo 3309/2011 ze dne 23.4.2014** s tím, že jde o nepublikované rozhodnutí, které nelze uplatnit na případ, kdy nárok, který byl ze strany žalobce plněn, byl v době plnění promlčen, a přiklonil se k opačné koncepci s odkazem na článek bývalého soudce Nejvyššího soudu JUDr. Lubomíra Drápal a publikovaného v Právních rozhledech č. 3/2015<sup>1</sup>. Soud I. stupně přiznal žalobci žalovaný nárok včetně požadovaných úroků z prodlení se stručným odůvodněním, že žalobce jako věřitel má na úroky z prodlení nárok a žalovaný mohl plnění vrátit a pokračovat ve sporu v původním řízení vedeném u Městského soudu v Praze 2 pod sp. zn.: 35 Co 34/2012. O nákladech řízení soud I. stupně rozhodl dle ustanovení § 142 odst. 1 OSŘ, resp. § 148 odst. 1 OSŘ. O povinnosti žalovaného zaplatit soudní poplatek rozhodl dle ustanovení § 2 odst. 3 zákona o soudních poplatcích.

3. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný odvolání již dne 7.6.2018 (tj. ještě před doručením písemného vyhotovení), neboť

- soud prvního stupně nepřihlédl k odvolatelem tvrzeným skutečnostem nebo jím označeným důkazům, ačkoli k tomu byly splněny předpoklady dle § 118b (§ 205 odst. 2 písm. b) OSŘ),
- řízení je postiženo jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 205 odst. 2 písm. c) OSŘ),
- soud prvního stupně neúplně zjistil skutkový stav věci, neboť neprovedl navržené důkazy potřebné k prokázání rozhodných skutečností (§ 205 odst. 2 písm. d) OSŘ),
- soud prvního stupně dospěl na základě provedených důkazů k nesprávným skutkovým zjištěním (§ 205 odst. 2 písm. e) OSŘ),
- rozhodnutí soudu prvního stupně spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 205 odst. 2 písm. g) OSŘ).

---

<sup>1</sup> JUDr. Ljubomír Drápal, Mgr. Tereza Pondikasová, Brno – Zrušení pravomocného rozhodnutí a bezdůvodné obohacení – Právní rozhledy 3/2015, s.93

Žalovaný dále namítá, že

- rozhodnutí je navíc nepřezkoumatelné, neboť soud I. stupně se v podstatné části vůbec nezabývá argumenty žalovaného, ačkoli jejich vyřešení je zásadní pro rozhodnutí ve věci i při uplatnění právních závěrů, na kterých soud I. stupně své rozhodnutí založil.

4. Žalovaný podává odvolání do výroku I. rozsudku, jímž mu byla uložena povinnost zaplatit žalobci částku ve výši 2.080.447.226,12 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05% p.a. od 1.9.2014 do zaplacení a do výroku III., IV. a V., jímž mu byla uložena povinnost zaplatit žalovanému náklady řízení ve výši 6.300,- Kč, náhradu nákladů řízení státu ve výši 374,- Kč a soudní poplatek za žalobu ve výši 4.100.000,- Kč a předkládá dále uvedené

## **o d ů v o d n ě n í o d v o l á n í**

### **II.**

5. Soud prvního stupně založil své rozhodnutí na úvaze, že i když žalobce za škodu odpovídá, je žalovaný povinen vrátit žalobci plnění z důvodu, že v době podání rozšíření žaloby (11. 08. 2003) byl nárok žalovaného na náhradu škody vůči státu promlčen. Tento závěr je nesprávný z několika důvodů:

- A) nárok žalovaného k datu 11. 08. 2003 promlčen nebyl,
- B) i pokud by nárok promlčen byl, nelze k promlčení přihlídnout, a to s ohledem na ustanovení § 609 věta druhá občanského zákoníku a § 2997 odst. 1, 2 občanského zákoníku,
- C) k promlčení nelze přihlídnout rovněž z důvodu, že uplatnění námitky promlčení je v rozporu s dobrými mravy, a to s ohledem na konkrétní okolnosti případu.

### **III.**

#### **A) Nárok žalovaného k datu 11. 08. 2003 promlčen nebyl.**

6. Žalovaný trvá na tom, že jeho nárok na náhradu škody k datu 11.8.2003 promlčen nebyl, neboť:

a) Pachatelé trestného činu nebyli k datu 11.8.2000 ( 3 roky před podáním rozšíření žaloby) ani k datu 11.8.2003 odsouzeni, přičemž pravomocné odsouzení pachatelů trestného činu je v případě odpovědnosti státu za nesprávný úřední postup Ministerstva financí v důsledku nepodání trestního oznámení dle § 10 odst. 2 zák. č. 61/1996 Sb. nutným předpokladem vzniku takové odpovědnosti, eventuálně

b) Žalovaný k datu 11.8.2000 neznal skutečnosti, ze kterých by s dostatečnou pravděpodobností mohl učinit závěr o odpovědnosti státu za škodu z důvodu nesprávného úředního postupu FAU MF ČR.

### **IV.**

#### **a) Pravomocné odsouzení pachatelů jako předpoklad odpovědnosti státu za škodu.**

7. Soud prvního stupně při posouzení otázky promlčení zcela opominul obsáhlou argumentaci žalovaného uvedenou zejména v jeho vyjádření ze dne 26.4.2018 pod body 9, 10 a 11 založenou na tom, že předpokladem odpovědnosti žalovaného za škodu z důvodu nepodání trestního oznámení podle zákona č. 61/1996 Sb., a tím nezajištění finančních prostředků na účtu

dle § 79a tr. řádu, je pravomocné odsouzení pachatelů trestného činu. Bez tohoto pravomocného odsouzení není najisto postaveno, že tyto prostředky, které měly být zajištěny podle § 79a tr. řádu, jsou opravdu výnosem z trestné činnosti a že v případě jejich zajištění by bylo možné je poškozenému vrátit. Pokud by totiž k pravomocnému odsouzení nedošlo, tj. trestní stíhání by bylo zastaveno anebo obžalovaní by byli viny zproštěni, potom by se postup FAU MF ČR (tj. nepodání trestního oznámení) ukázal jako správný a stát by nemohl odpovídat za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Pravomocný rozsudek odsuzující pachatele za trestný čin sice není podmínkou pro počátek běhu subjektivní promlčecí lhůty v případech, kdy se poškozený domáhá náhrady škody přímo vůči pachateli (v takovém případě nárok na náhradu škody vůči pachateli existuje nezávisle na odsouzení)<sup>2</sup>, ale v případě, kdy se poškozený domáhá náhrady škody vůči státu za to, že neučinil kroky směřující k zajištění finančních prostředků dle §79a trestního řádu, je toto odsouzení nebytné. Bez tohoto odsouzení by totiž žalovaný finanční prostředky z účtu, na kterém byly zajištěny, získat nemohl. V případě, že by finanční prostředky byly zajištěny dle § 79a trestního řádu (stav, ke kterému mělo dojít), ale nedošlo by k odsouzení pachatelů, muselo by se zajištění zrušit a příkaz k převodu prostředků do zahraničí provést. Samotné zajištění prostředků na účtu dle § 79a tr. řádu je prozatímní opatření a neznamena ještě definitivní odejmutí majetku osobě, která je vlastníkem účtu. Příkaz k úhradě, který není v souladu se zákonem 61/1996 Sb. proveden, sám o sobě postupem dle § 79a tr. řádu nezaniká, tj. je pouze pozastaven a nikoliv zrušen<sup>3</sup> **V konkrétním případě k pravomocnému odsouzení pachatelů došlo až dne 27.2.2007**, přičemž teprve tímto odsouzením byla najisto postavena otázka, že stát odpovídá za škodu a že by se tyto prostředky v případě jejich zajištění podle § 79a tr. řádu vrátily poškozenému<sup>4</sup>. Do doby pravomocného odsouzení pachatelů by prostředky zajištěné v souvislosti s trestním stíháním dle § 79a tr. řádu žalovanému nikdo nevrátil, ale zůstaly by zajištěny na účtu a vyčkávalo by se výsledku trestního řízení. Do okamžiku pravomocného odsouzení pachatelů zde pro stát stále existovala možnost, že se podezření nepotvrdí a postup FAU ČR, na jehož správnosti žalobce zatvrzele trvá i v současné době, by se nakonec ukázal jako správný.

8. Argumentace žalobce a soudu prvního stupně je v otázce promlčení postavena na předpokladu, že závěr o odpovědnosti žalovaného za způsobenou škodu je jednoduchý a pro podání žaloby postačovala znalost skutečnosti, že finanční prostředky byly převedeny do zahraničí a že FAU MF ČR nevyužil možnosti podat trestní oznámení dle § 10 odst. 2 zákona č. 61/1996 Sb. Zcela přitom pomíjí, že žalobce nesprávný úřední postup FAU MF ČR odmítá a tvrdí, že v rozhodné době 72 hodin od přijetí oznámení nemělo Ministerstvo financí informace zakládající podezření z trestného činu. V případě neodsouzení pachatelů by žalobce jistě namítal i to, že podezření se nenaplnilo a tudíž stát nemůže za škodu odpovídat. I když žalovaný (v řízení o náhradu škody žalobce) podal rozšíření žaloby již v roce 2003, podal jej ve své

---

<sup>2</sup> Např. 25 Cdo 1990/2012 nebo 25 Cdo 871/2002 – v těchto případech však šlo o odsouzení osob, vůči kterým se náhrady škody poškozený domáhal přímo, a tudíž odsouzení není podmínkou pro vznik nároku na náhradu škody.

<sup>3</sup> Viz Nález Ústavního soudu I.ÚS 2485/13, podle něhož peněžní prostředky na účtu u banky, zajišťované podle § 79a trestního řádu, představují majetek ve smyslu článku 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen "Protokol"), resp. podle čl. 11 Listiny, a zajištění samotné je opatřením zasahujícím do základního práva na pokojné užívání majetku. Jedná se ovšem o prostředek pouze dočasný, svou povahou zatímní a zajišťovací, nepředstavující konečné rozhodnutí ve věci. Nelze tudíž mluvit o "zbavení majetku" ve smyslu druhé věty odst. 1 článku 1 Protokolu, nýbrž pouze o opatření týkající se "užívání majetku" ve smyslu odst. 2 citovaného ustanovení (srovnej rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Handyside proti Spojenému Království ze 7. prosince 1976, č. 5493/72, Série A č. 24 - § 62). Obdobně i Nález Ústavního soudu II ÚS 642/07.

<sup>4</sup> Tak např. v rozsudku Nejvyššího soudu ČR 28 Cdo 3742/2010 se uvádí: V některých případech je třeba posouzení otázky vzniku odpovědnosti státu za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím vyčkat výsledku dalšího řízení, přičemž výsledek dalšího řízení je rozhodující především tam, kde škodu představuje přímo uložená povinnost (například uložení pokuty či odnětí věci).

podstatě **předčasně**, neboť o povinnosti žalobce (v původním řízení žalovaného) k náhradě škody nemohlo být rozhodnuto dříve, než pachatelé byli pravomocně odsouzeni.

9. Promlčecí lhůta ve vztahu k specifické odpovědnosti státu za škodu za to, že nepodal včas trestní oznámení podle zákona č. 61/1996 Sb., a nedošlo tak k zajištění finančních prostředků na účtu, nemůže začít běžet dříve, než dojde k odsouzení samotných pachatelů trestné činnosti, tj. dříve, než **je pravomocným rozsudkem vyslovena vina pachatelů trestné činnosti a najisto tak postaveno, že se trestný čin stal a převáděné prostředky byly výnosem z trestné činnosti**. Bez tohoto odsouzení není jisté, že na straně státu k nesprávnému úřednímu postupu skutečně došlo, neboť pokud by byli potenciální pachatelé trestného činu zproštěni obžaloby, o nesprávný úřední postup by se v konečném důsledku nemohlo jednat a případné dřívější zajištění finančních prostředků podle § 79a tr. řádu na účtu GIROCREDIT by nemohlo vést k navrácení těchto prostředků podílovým fondům. **Bez tohoto odsouzení by tak žalobce nemohl odpovídat za škodu z důvodu nepodání trestního oznámení (podezření by se v takovém případě nenaplnilo a o trestný čin by se nejednalo) a žalovaný se tak ani nemohl dozvědět, že stát za škodu odpovídá**. Soudy proto při rozhodování o povinnosti žalobce k náhradě škody měly vyčkat pravomocného odsouzení pachatelů, neboť obdobně jako v případě řešeném rozsudkem sp.zn. 28 Cdo 3742/2010 nemohly soudy řešit otázku správnosti vyměření daní, tak v konkrétním případě nemohly řešit otázku, zda by v případě podání trestního oznámení dle § 10 odst. 2 zák. č. 61/1996 Sb. došlo či nedošlo k odsouzení pachatelů. Již vůbec tuto otázku nemohl řešit žalovaný. O vině a trestu rozhodují pouze soudy v trestním řízení (§135 o.s.ř). Touto argumentací se však soud prvního stupně vůbec nezabýval a z tohoto hlediska je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné.

10. V konkrétním případě jde o případ obdobný situacím, které byly v judikatuře Nejvyššího soudu již řešeny, tj. jak posoudit nároky na náhradu škody vůči státu v případech, kdy je vydáno sice nezákonné rozhodnutí, ale v novém řízení, v němž původně bylo nezákonné rozhodnutí vydáno, se věc vyvine tak, že je vydáno rozhodnutí, které je po věcné stránce stejné jako původní nezákonné rozhodnutí. Tak například rozhodnutím soudu je prohlášen konkurs a toto rozhodnutí bylo jako nezákonné zrušeno. V novém řízení je konkurs znovu prohlášen. Poškozený se nemůže domáhat náhrady škody s ohledem na zrušené původní rozhodnutí o prohlášení konkursu, protože ten byl následně stejně prohlášen. **Judikatura tak dovodila, že je vždy třeba zohlednit konečný výsledek řízení**. Obdobně pokud odpovědnost státu za škodu je založena na tom, že stát porušil svoji povinnost podat trestní oznámení podle zákona č. 61/1996Sb., a tím nedošlo k zajištění prostředků na účtu v GIROCREDIT podle § 79a tr. řádu, **může stát za nesprávný úřední postup Ministerstva financí odpovídat pouze za předpokladu, že nakonec dojde k odsouzení pachatelů, čímž bude potvrzeno, že prostředky, které měly být podle § 79a tr. řádu zajištěny, jsou výnosem z trestné činnosti a poškozený je po odsouzení pachatelů mohl získat zpět. Jinými slovy i v tomto konkrétním případě může stát odpovídat za škodu pouze se zohledněním konečného**

**výsledku řízení (trestního řízení vůči pachatelům)<sup>5</sup>.** Stát nemůže odpovídat pouze se zřetelem k tomu, že nebylo vydáno prozatímní opatření dle § 79a tr. řádu bez ohledu na konečný výsledek trestního řízení, v jehož rámci mělo být opatření dle § 79a tr. ř. vydáno, zvláště pokud toto trestní stíhání a odsouzení pachatelů v konkrétním případě proběhlo. Potom je ovšem rozhodující pro počátek běhu promlčecí lhůty zjištění, kdy k tomuto pravomocnému odsouzení nakonec došlo.

Pro úplnost uvádí žalovaný, že tato jeho argumentace nebyla používána v původním řízení o zaplacení náhrady škody před vynesením rozsudku Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 493/2013, a proto ji nemohl Nejvyšší soud v tomto svém rozsudku zohlednit. Před vynesením rozsudku Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 493/2013 žalobce v řízení vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 20 C 44/2000 totiž ani netvrdil, že by se žalovaný dozvěděl rozhodné skutečnosti dříve než z doručené obžaloby. Po vynesení rozsudku Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 493/2013, jakož i v tomto řízení o vydání bezdůvodného obohacení, žalovaný již tuto argumentaci přednesl, soud I. stupně se k ní však vůbec nevyjádřil.

V této souvislosti považuje žalovaný za velmi významný nálezk Ústavního soudu IV. ÚS 642/05 z 28.8.2007, který řešil v souvislosti s počátkem běhu promlčecí lhůty pojem tzv. objektivizace vzniklé škody. Nález Ústavního soudu dovozuje, že promlčecí lhůta nemůže začít běžet předtím, než je škoda a její výše, včetně naplnění předpokladů nutných pro založení odpovědnosti za tuto škodu, objektivizována. Jinak by byl žalobce nucen uplatňovat i právo na náhradu takové škody, u které není jisté, jestli mu právo na její náhradu vznikne, resp. jestli

---

<sup>5</sup> **25 Cdo 593/2003:** Podmínka nezákonného rozhodnutí (§ 8 odst. 1 zákona) nemůže být v daném případě splněna tím, že rozhodnutí Celního ředitelství O. ze dne 31. 7. 1998 byla rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 6. 1999, sp. zn. 22 Ca 444/98, zrušena a věci byly vráceny tomuto orgánu k dalšímu řízení. Řízení po jejich zrušení totiž pokračuje, neboť Celní ředitelství O. rozhodnutím ze dne 31. 8. 1999 - vázán právním názorem soudu - dříve vydaná rozhodnutí Celního úřadu O. ze dne 15. 5. 1998 podle § 50 odst. 6 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, zrušilo, a Celní úřad O. dne 13. 9. 2000 vydal v totožných celních řízeních (zahájených dne 16. 2. 1995) nová tři rozhodnutí (dodatečné platební výměry), jimiž žalobci bylo podle § 46 odst. 7 tohoto zákona doměřeno clo a DPH ve shodné výši jako v původních platebních výměrech; proti těmto rozhodnutím podal žalobce odvolání, o nichž ke dni rozhodování odvolacího soudu nebylo rozhodnuto. Za tohoto stavu se dovolací soud ztotožňuje s názorem odvolacího soudu, že předchozí rozhodnutí celních orgánů nebyla konečnými rozhodnutími v předmětných celních řízeních, neboť o tom, zda žalobce je povinen dodatečně celní dluh (včetně DPH) zaplatit, bude teprve v probíhajícím a dosud pravomocně neskončeném celním řízení rozhodnuto.

**30 Cdo 594/2013** Otázka dalšího vývoje řízení však může být relevantní pro zjišťování vzniku škody, eventuálně příčinné souvislosti, nikoli již z hlediska existence nezákonného rozhodnutí. Byť se tedy může ukázat nezákonné rozhodnutí v dalším řízení jako věcně správné, na jeho nezákonnosti ve smyslu § 8 zák. č. 82/1998 Sb. to nic nemění – například zmíněné rozhodnutí nepřislušného městského úřadu zůstává z pohledu § 8 zák. č. 82/1998 Sb. nezákonným. Novým rozhodnutím, v němž se již příslušný úřad s původním rozhodnutím po věcné stránce ztotožnil, došlo k „legalizaci“ následku tohoto rozhodnutí (odebrání zvířat), nikoli rozhodnutí jako takového, a mezi tvrzenou škodou a nezákonností daného rozhodnutí nemůže být proto dán poměr příčiny a následku

**28 Cdo 3742/2010:** V některých případech je třeba pro posouzení otázky vzniku odpovědnosti státu za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím vyčkat výsledku dalšího řízení, přičemž výsledek dalšího řízení je rozhodující především tam, kde škodu představuje přímo uložená povinnost (například uložení pokuty či odnětí věci).

**30 Cdo 190/2013** V některých případech je podle výše uvedené judikatury Nejvyššího soudu třeba zohlednit konečný výsledek řízení, a to především tam, kde škodu představuje přímo uložená povinnost (například uložení pokuty či odnětí věci). Jde o situace, kdy se zrušené rozhodnutí přes jeho nezákonnost ve výsledku ukáže být po věcné stránce správným – pokud bylo takové rozhodnutí zrušeno, ale jeho výrok byl totožný s výrokem konečného rozhodnutí ve věci. Například ve věci rozhodnuté rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 19. 3. 2009, sp. zn. [25 Cdo 917/2007](#), bylo nejprve rozhodnutí městského úřadu o odebrání týraných zvířat zrušeno jako nezákonné z důvodu nedostatečného odůvodnění, nezahájeného správního řízení a nepřislušnosti městského úřadu. Již věcně i místně příslušným úřadem pak bylo opět rozhodnuto o odebrání zvířat. V takovém případě pak žalobci nemohla vzniknout škoda spočívající ve snížení jeho majetkového stavu o hodnotu těchto zvířat, neboť jejich odebrání bylo posléze příslušným úřadem legalizováno

nastanou všechny podmínky vzniku odpovědnosti žalovaného za způsobenou škodu.<sup>6</sup>

Obdobně v souzené věci k objektivizaci škody ve vztahu k odpovědnosti žalobce došlo až pravomocným odsouzením přímých pachatelů, neboť bez tohoto odsouzení ještě nebyly seznatelné všechny podmínky pro uplatnění nároku na náhradu škody způsobené nesprávným úředním postupem. Žalovaný si nemohl být jist, zda pachatelé budou postaveni před soud a odsouzeni či nikoliv. **Nemohla proto ani začít běžet promlčecí lhůta.**

## V.

### **b) Žalovaný k datu 11.8.2000 neznal skutečnosti, ze kterých by s dostatečnou pravděpodobností mohl učinit závěr o odpovědnosti státu za škodu z důvodu nesprávného úředního postupu FAU MF ČR**

11. Podle § 22 odst. 1 zákona č. 58/1969 Sb. se právo na náhradu škody podle tohoto zákona promlčí za 3 roky ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o škodě. Judikatura zcela jednoznačně dovodila, že dozvědět se o škodě v sobě zahrnuje rovněž dozvědět se o osobě odpovědné za škodu<sup>7</sup>. Z této úvahy ostatně vychází i soud I. stupně.

**Pokud proto promlčecí lhůta má začít běžet od okamžiku nabytí vědomosti poškozeného o vzniku škody a o osobě odpovědné za škodu (tj. že stát za škodu odpovídá), má v daném případě rozhodující význam právě posouzení otázky, kdy se poškozený dozvěděl o tom,**

---

<sup>6</sup> IV. ÚS 642/05: Podle Ústavního soudu byl okamžikem „objektivizace“ škody a její výše v předmětné věci okamžik nabytí právní moci rozhodnutí, jímž stát aproboval povinnost stěžovatele uhradit obhájci příslušnou částku jako náhradu nákladů obhajoby, čímž stát stvrdil i výši škody, která stěžovateli v souvislosti s postupem státu vznikla. Od tohoto okamžiku bylo postaveno najisto nejen to, že vznikla škoda a kdo za ni odpovídá, ale též jaká je její skutečná a soudně vymahatelná výše. Nelze naopak připustit závěr, podle kterého promlčecí lhůta počala běžet v okamžiku, kdy si stěžovatel nemohl být jist, že požadovaná částka představuje skutečnou výši škody. To již z důvodu, že institut promlčení nároku se bezprostředně váže na jeho vymahatelnost, resp. uplatnitelnost u soudu. Výklad přijatý v napadeném rozsudku krajského soudu by totiž stěžovatele stavěl do pozice, kdy by byl vlastně nucen vůči státu uplatnit nárok na náhradu „imaginární“ výše škody.

<sup>7</sup> V této souvislosti žalovaný poukazuje na tato rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky:

**Rozsudek 30 Cdo 493/2013** ze dne 25. 06. 2014, jímž byl zrušen rozsudek Městského soudu v Praze, na jehož základě žalobce plnil žalovanému, tj. který se přímo týká této věci:

„Nově bude na soudu, aby na základě případně doplněných tvrzení a důkazních návrhů ze strany žalobkyně i žalované posoudil, kdy nabyla ve smyslu § 22 odst. 1 věty první zákona č. 58/1969 Sb. žalobkyně vědomost o tom, že jí vznikla škoda ve výši žalované částky z důvodu namítaného nesprávného úředního postupu Ministerstva financí a zda došlo či nedošlo k promlčení jejího nároku na náhradu této škody do doby, než je podáním ze dne 11. 08. 2003 uplatnila u soudu.“

Jinými slovy Nejvyšší soud zcela jednoznačně uvádí, že k tomu, aby mohla běžet promlčecí lhůta, musel by se žalovaný dozvědět nejen o škodě samotné, ale i tom, že tato škoda byla způsobena nesprávným úředním postupem Ministerstva financí.

**Rozsudek 28 Cdo 1687/2012:** U nároku na náhradu škody způsobené nesprávným úředním postupem se neuplatní objektivní promlčecí doba; počátek běhu subjektivní promlčecí lhůty se odvíjí od vědomosti poškozeného o tom, že mu škoda o určité výši vznikla a že za ni také stát odpovídá ...

Obdobně i rozsudek **25 Cdo 1793/2004**, na který pozdější rozhodnutí 28 Cdo 1687/2012 odkazuje: „Počátek běhu tříleté subjektivní promlčecí doby je pak nutno odvíjet od vědomosti žalobce o tom, že mu škoda v určité výši vznikla a že za ni také stát odpovídá, nikoliv od vědomosti žalobce o nesprávném úředním postupu samotném, tj. od vědomosti, že nastala škodná událost. Ta totiž nemusí časově spadat vjedno s okamžikem vzniku škody, jak by tomu mohlo být i v tomto případě, kdy je zřejmě požadována náhrada újmy vzniklé za delší (byť v žalobě konkrétně nevymezené) časové období.“

## **že za škodu odpovídá stát v důsledku konkrétního nesprávného úředního postupu Ministerstva financí.**

K této otázce existuje bohatá judikatura, kterou soud prvního stupně pominul a pokud ji použil, vyložil ji nesprávně a proti skutečnému smyslu jím uváděných rozhodnutí.

Ustálená judikatura vychází z názoru, že pro posouzení vědomosti poškozeného o osobě odpovědné za škodu je rozhodující, kdy se poškozený dozvěděl o skutkových okolnostech podstatných pro vymezení odpovědného subjektu. Poškozený se tak musí dozvědět o okolnostech, ze kterých může učinit **dostatečně pravděpodobný závěr** o odpovědnosti konkrétní osoby<sup>8</sup>.

12. Ve světle výše uvedené konstantní judikatury je zřejmé, že aby mohl soud učinit závěr, že promlčecí lhůta počala běžet před 11. 08. 2000 (dále také rozhodný den), musel by mít najisto postaveno, jaké konkrétní skutečnosti žalovaný před 11. 08. 2000 **měl znát**, aby z nich mohl učinit dostatečně pravděpodobný závěr o odpovědnosti státu za škodu v důsledku nesprávného úředního postupu Ministerstva financí, a jaké skutečnosti **skutečně znal**. Muselo by být proto tvrzeno a prokázáno:

- a) jaké skutečnosti jsou rozhodné k učinění dostatečně pravděpodobného závěru o odpovědnosti státu za škodu v důsledku nesprávného úředního postupu Ministerstva financí,
- b) že poškozený tyto skutečnosti věděl v době, kdy měla začít běžet promlčecí lhůta.

Těmito pravidly se soud prvního stupně neřídil. Rozsudek sice obecně uvádí, že žalovaný měl před 11. 08. 2000 vědomost o tom, že stát odpovídá za škodu, nicméně nekonkretizuje správně a dostatečně určitě skutečnosti, ze kterých žalovaný tuto odpovědnost mohl vyvodit. Z textu rozsudku lze dovodit, že za rozhodné skutečnosti považuje soud prvního stupně pouze oznámení GiroCredit o neobvyklém obchodu a nepodání trestního oznámení ze strany FAU MF ČR.. Tyto skutečnosti však k pravděpodobnému závěru, že stát odpovídá za škodu, nestačí. V průběhu dlouhotrvajícího soudního procesu ve věci náhrady škody vůči České republice – Ministerstvu financí, se již profilovala judikatura, která stanoví podmínky odpovědnosti státu za nesprávný úřední postup v případě nepodání trestního oznámení. Závěr soudu prvního stupně je v rozporu s touto judikaturou, zejména s posledním rozhodnutím Nejvyššího soudu České republiky v přímo související věci o zaplacení náhrady škody sp.zn. 30 Cdo 493/2013 ze dne 25. 06. 2013, konkrétně se závěrem, že aby stát mohl odpovídat za škodu za nepodání trestního oznámení, musí být prokázáno, že:

- a) v rozhodné době 72 hodin od přijetí oznámení byly Ministerstvu financí známy skutečnosti zakládající podezření ze spáchání trestného činu, a

---

<sup>8</sup> Uvedené vyplývá z dále uvedených rozhodnutí Nejvyššího soudu:

**25 Cdo 1657/2012:** Zákon vychází z předpokladu, že po poškozeném, který ví o vzniku škody lze požadovat, aby nárok u soudu uplatnil, jakmile má k dispozici takové informace o okolnostech vzniku škody, z nichž lze usoudit, že určitá osoba za škodu odpovídá. Zásadně platí a z toho též odvolací soud vycházel, že nárok na náhradu škody lze u soudu uplatnit, jakmile má poškozený k dispozici takové informace o okolnostech vzniku škody, ve světle kterých se jeví odpovědnost určité konkrétní osoby dostatečně pravděpodobnou.

**25 Cdo 3495/2012:** Pro posouzení vědomosti poškozeného o tom, kdo za škodu odpovídá je rozhodující, kdy se poškozený dozvěděl o skutkových okolnostech podstatných pro vymezení odpovědného subjektu; nemusí jít o zjištění (jistotu v běžném slova smyslu), ale postačuje, aby na základě skutkových okolností, kterými poškozený disponuje, bylo možné učinit závěr o odpovědnosti konkrétní osoby.



b) pokud by trestní oznámení bylo podáno, orgány činné v trestním řízení by k přistoupení k zajištění finančních prostředků dle § 79a t.ř. v tehdy platném znění.

Pro počátek běhu promlčecí lhůty je proto rozhodná znalost žalovaného nejen o tom, že nebylo podáno trestní oznámení, ale zejména o tom, že toto trestní oznámení nebylo podáno přesto, že FAU MF ČR v době 72 hodin od přijetí oznámení zjistil rozhodné skutečnosti, zakládající podezření, že předmětnou transakcí byl spáchán trestný čin. **Žalovaný by proto musel znát, jaké skutečnosti FAU MF ČR v rozhodné době zjistil, a že tyto skutečnosti zakládají dostatečně pravděpodobný závěr o podezření ze spáchání trestného činu.** Uvedené skutečnosti, které FAU MF ČR zjistil v rámci svého šetření v rozhodné době, však žalovanému před 11.8.2000 známy nebyly. Mohl se sice domnívat, že Ministerstvo financí svým postupem mohlo pochybit, nicméně jednalo by se pouze o domněnku v rovině předpokladů, která nebyla založena na konkrétních skutečnostech. Žalovanému nebylo známo, jaké skutečnosti FAU MF ČR znal, zejména nevěděl o šetření, které v rozhodné době provádělo FAU MF ČR, neznal komunikaci mezi FAU MF ČR a Policií ČR SPOK, neznal výsledek šetření FAU MF ČR na Finančním úřadě Broumov, nevěděl, že v rozhodné době 72 dnů, ode dne přijetí oznámení FAU MF ČR měl k dispozici výpis z účtu UMANA spol. s.r.o., ze kterého bylo možné dovodit, že finanční částka přišla z účtu CS Fondů a z účtu UMANA byla poukázána na účet v GiroCredit atd. Znalost konkrétních skutečností nelze založit na tom, že právní zástupce v jiném řízení uvádí určitou argumentaci, popřípadě že se účastník řízení měl možnost seznámit s obsahem spisu, aniž by bylo prokázáno, které konkrétní skutečnosti se z tohoto spisu dozvěděl. V neposlední řadě by žalovaný musel rovněž znát fakt, že došlo k odsouzení pachatelů, a že tudíž by se mu prostředky vrátily, pokud by se je podařilo zajistit. Žalovaný tuto skutečnost v době před 11.8.2000 nejenže neznal, ale ani nevěděl, zda vůči pachatelům bude či nebude podána obžaloba. Ta byla doručena žalovanému až 17.8.2000.

13. Soud I. stupně konkrétní skutečnosti, které se měl žalovaný před rozhodným datem dozvědět, **a které měly být dostatečné k tomu, aby si žalovaný učinil pravděpodobný závěr, že stát mu odpovídá za škodu, ani nezjišťoval.** Pouze vyšel z toho, že:

- a) účastník řízení nahlížel do vyšetřovacího spisu, aniž by zjišťoval, jaké skutečnosti z tohoto spisu zjistil. Vyšetřovací spis se navíc ani netýkal činnosti Finančně analytického útvaru MF ČR, tj. nezaměřoval se na důvody nepodání trestního oznámení. Soud I. stupně se spokojil s pouhou úvahou, že z vyšetřovacího spisu se účastník řízení mohl seznámit s listinami obsahující skutečnosti, z nichž by bylo možné odpovědnost státu dovodit, **nekonkretizuje však o jaké listiny jde,** a zda si je skutečně žalovaný opatřil a přečetl,
- b) advokát žalovaného podal v řízení o náhradu škody proti Plzeňské bance a.s. a UMANA s.r.o. vyjádření, ve kterém uvedl, že postup FAU MF ČR byl v rozporu se zákonem, aniž by blíže konkretizoval důvody, na kterých tento závěr staví.
- c) advokát nuceného správce CS Fond investiční společnost a.s. v žalobě proti depozitáři – Plzeňské bance uváděl, že banka GIROCREDIT nahlásila transakci jako neobvyklý obchod.

Soud I. stupně nezjišťoval, kdy se rozhodné skutečnosti žalovaný skutečně dozvěděl, ale v rozporu se zněním zákona se spokojil s tím, kdy měl účastník řízení možnost se dozvědět. Nekonkretizuje, které skutečnosti žalovaný znal a kdy se je dozvěděl. Tím rozhodl v rozporu se zákonem a konstantní judikaturou, jež počátek běhu subjektivní lhůty dle § 22 odst. 1 zákona č. 58/1969 Sb. (stejně jako § 106 odst. 1 SOZ) **vážou na okamžik, kdy se poškozený o rozhodných okolnostech dozvěděl a nikoliv na okamžik, kdy se dozvědět měl či mohl.** Soud přitom v konkrétní věci posuzuje, zda nárok byl či nebyl

promlčen v srpnu 2003, tj. zda k tomuto okamžiku uplynula či neuplynula promlčecí lhůta. Tuto otázku proto nelze posuzovat podle NOZ – právní úpravy platné od 1.1.2014, neboť tento zákon v srpnu 2003 ještě neplatil.

Závěr soudu o tom, že při nahlédnutí do vyšetřovacího spisu žalovaný zjistil, že stát odpovídá za škodu, nemá oporu ve zjištěném skutkovém stavu, neboť není opřen o zjištění, s jakými listinami či skutečnostmi se žalovaný seznámil, a zda vůbec se ve vyšetřovacím spise nacházely. Obdobně závěr soudu o tom, že žalovaný věděl, že stát odpovídá za škodu z důvodu nesprávného úředního postupu Ministerstva financí před 11.8.2000, neboť advokát žalovaného se vyjádřil v řízení vedeném u Krajského soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 39 Cm 221/97 tak, že postup FAU MF ČR byl v rozporu se zákonem, není založen na zjištěných, jaké konkrétní skutečnosti advokát žalovaného znal, pokud takový závěr učinil. Totéž platí i v případě okrajových tvrzení uvedených v žalobě proti Plzeňské bance, kde navíc nejde o tvrzení žalovaného, ale tvrzení advokáta nuceného správce CS fond investiční společnost, a.s. Soud I. stupně přitom bez jakéhokoliv odůvodnění odmítl návrh žalovaného na výslech svědka ing. Víta Vařeky, přitom své rozhodnutí postavil na tom, že právě Ing. Vít Vařeka jako předseda představenstva žalovaného rozhodně skutečnosti znal. Takový závěr však bez provedení důkazu výsledkem uvedené osoby, která dle názoru soudu měla rozhodně skutečnosti znát, učinit nelze.

14. Žalovaný trvá na tom, že nahlížení do vyšetřovacího spisu nelze považovat za nabytí vědomostí o skutečnostech, ze kterých by bylo možné dovodit pravděpodobný závěr o odpovědnosti státu za vzniklou škodu. Tento trestní spis se navíc porušení povinnosti FAU MF ČR vůbec netýkal. Do vyšetřovacího spisu žalovaný nahlížel v souvislosti se sporem, který vedl proti depozitáři, nikoliv v souvislosti s odpovědností České republiky za vzniklou škodu. Žalobce žádnou konkrétní skutečnost, kterou se žalovaný dozvěděl při nahlížení do spisu, netvrdí, a nečiní tak ani soud. Závěr o odpovědnosti žalobce za škodu v důsledku nepodání trestního oznámení nemůže žalovaný činit z informací ve vyšetřovacím spise, ale až na základě pravomocného rozhodnutí. **Žalovaný trvá na tom, že žalovaný je investiční společností, nad kterou Ministerstvo financí vykonávalo dohled a logicky předpokládal, že k pochybení ze strany Ministerstva financí nedošlo.**

15. Závěr soudu prvního stupně, že se žalovaný dozvěděl o skutečnostech, ze kterých mohl dovodit, že Česká republika odpovídá za škodu z důvodu nesprávného úředního postupu Ministerstva financí, je založen na dvou listinách:

- a) Vyjádření AKRO investiční společnost ve sporu na náhradu škody s Plzeňskou bankou, a.s. ze dne 25. 09. 1998, a
- b) protokol o nahlédnutí do vyšetřovacího spisu ze dne 02. 03. 1999.

Ad a) Vyjádření AKRO investiční společnost ve sporu na náhradu škody s Plzeňskou bankou, a.s. ze dne 25. 09. 1998<sup>9</sup>,

16. V tomto vyjádření právní zástupce žalovaného (ve sporu s Plzeňskou bankou právní zástupce žalobce) JUDr. Pavel Krýl argumentuje k argumentaci advokáta Plzeňské banky, a.s. tak, že se při převodu finančních prostředků z účtu podílových fondů na účet společnosti UMANA s.r.o jednalo o neobvyklý obchod. Šlo však pouze o právní polemiku obsahující až následné hodnocení transakce (18 měsíců po události), ze které nelze dovozovat závěr, že FAU

---

<sup>9</sup> V případě okrajových tvrzení uváděných v žalobě nuceného správce CS fond Investiční společnost, a.s., proti Plzeňské bance platí obdobné závěry, když navíc nešlo ani o advokáta žalovaného.

MF ČR v době 72 hodin od nahlášení neobvyklého obchodu získalo informace zakládající podezření ze spáchání trestného činu. **Právní názor advokáta žalovaného neznamená, že by advokát žalovaného znal, jakými informacemi disponoval FAU MF ČR v době, kdy rozhodl, že trestní oznámení podáváno nebude.** Skutečností je, že konkrétní informace advokát žalovaného neznal. Právní závěr, který v rámci polemiky s advokátem Plzeňské banky advokát žalovaného učinil, vycházel pouze z domněnek a předpokladů, nikoliv však ze skutečné znalosti. Navíc předmětné vyjádření obsahuje nepravdivou a účelovou informaci o tom, že pracovník FAU je v souvislosti s nepodáním trestního oznámení trestně stíhán. Tato informace nebyla pravdivá, neboť v době podání předmětného vyjádření trestně stíhán nebyl. To jenom dokládá, že vyjádření advokáta žalovaného v této věci bylo postaveno na předpokladech a domněnkách a nikoliv na reálné znalosti rozhodných skutečností.

Kromě výše uvedeného, soud prvního stupně zcela přehlédl opakovaně předkládané rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR č.j. 25 Cdo 2168/2015, ve kterém se doslova uvádí: „*při stanovení počátku běhu subjektivní promlčecí lhůty k uplatnění nároku na náhradu škody nelze ztotožňovat okamžik rozhodný pro skutečnou vědomost poškozeného o škodě a o odpovědném subjektu s okamžikem, kdy o těchto skutečnostech nabylo vědomost jiná osoba, než poškozený, například advokát, který na základě plné moci zastupoval poškozeného v jiném řízení.*“ I kdyby proto JUDr. Pavel Krýl v době sepsu předmětného vyjádření věděl, jaké informace zjistil FAU MF ČR že v době 72 hodin od přijetí oznámení, což nebylo prokázáno z hlediska konkrétních znalostí, šlo by pouze o znalost jiné osoby, než poškozeného, která není postačující pro to, aby počala běžet promlčecí lhůta. To, že se předseda představenstva žalovaného účastnil ústního jednání před Krajským soudem v Hradci Králové dne 1.11.1999 nic neznamená, neboť na tomto jednání se skutečnosti zakládající odpovědnost FAU MF ČR neřešily. Případná informace obsažená v protokolu z jednání před Krajským soudem v Hradci Králové ze dne 1.11.1999, který ani nebyl soudem I. stupně jako důkaz čten, o přednesu tohoto vyjádření neznamená, že by se předseda představenstva žalovaného s ním seznámil, neboť je zcela běžnou praxí při jednáních soudů, že se tyto listiny nečtou slovo od slova, ale pouze se uvedou do protokolu, což ostatně činil při čtení listin i soud I. stupně v tomto řízení. Pokud je právní zástupce s listinou seznámen, nikdy netrvá na tom, aby byla doslovně přečtena, což nepochybně byl i případ při jednání Krajského soudu v Hradci Králové.

17. Žalovaný trvá na tom, že je třeba rozlišit mezi skutečnostmi, ze kterých lze učinit závěr o nesprávném úředním postupu a právním názorem předneseným v jiném řízení. Samotný právní názor není tou relevantní skutečností, ze které lze odvíjet počátek běhu subjektivní promlčecí lhůty, tj. skutečností představující znalost poškozeného. Právní názor může být pouze jedním z důkazů dokládající, že advokát poškozeného učinil v řízení určité právní hodnocení, **to však neznamená, že předmětný právní názor opravdu vychází ze skutečností, které jej odůvodňují a že je tudíž opodstatněný.** Pokud z takových skutečností nevychází, a přesto je z různých důvodů vysloven (např. v jiném soudním řízení z důvodu potřeby reagovat na názor druhé strany), potom jde o osobní hodnocení, které může být přijato i bez znalosti relevantních skutečností pouze na základě domněnek o průběhu skutkového děje, a jde tak o pouhý předpoklad (domněnku), který je pro počátek běhu subjektivní promlčecí lhůty bezvýznamná. V konkrétním případě byla tato domněnka navíc vyslovena jako oponentní názor k argumentaci druhé strany, která byla opačná a vycházela z toho, že postup finančně analytického útvaru byl správný.

Žalovaný namítá, že soud prvního stupně vzal v úvahu pouze právní názor advokáta vyjádřený v předmětném vyjádření, aniž se reálně zabýval skutečnostmi, které tento advokát skutečně znal a na základě kterých tento závěr učinil. Navíc v napadeném rozsudku soud prvního stupně

zcela pominul rozsudek Nejvyššího soudu České republiky z rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 5. 2016 25 Cdo 2168/2015, podle kterého není rozhodné, zda tyto skutečnosti znal advokát, ale je rozhodné, že tyto skutečnosti musel znát přímo poškozený (viz výše).

Vzhledem k tomu, že soud prvního stupně neuvedl ve svém rozhodnutí, které konkrétní skutečnosti žalovaný znal před rozhodným dnem, respektive neuvedl skutečnosti, ze kterých zástupce žalovaného vytvořil názor, že postup FAÚ byl v rozporu s právními předpisy, je rozsudek soudu prvního stupně nepřezkoumatelný.

#### Ad b) protokol o nahlédnutí do vyšetřovacího spisu ze dne 02. 03. 1999

18. Podle této listiny do spisu nahlížel právní zástupce AKRO investiční společnost a.s. a rovněž předseda představenstva společnosti AKRO investiční společnost a.s., kterým byla vyšetřovatelem dána možnost seznámit se s 1746 listy spisu včetně příloh. Z tohoto protokolu však vůbec nevyplývá, se kterými listinami obsaženými ve spise se předseda představenstva žalovaného skutečně seznámil. Z protokolu vyplývá, že si pořídil fotokopii pouze jedné listiny, a to faxové zprávy Plzeňské bance ze dne 07. 03. 1997 a nahlížel do přílohy č. 2 spisu – znaleckého posudku k ocenění Drůbeže Příšovice a.s. (do jiných příloh nenahlížel). Z důkazu vůbec nevyplývá, a není to řešeno ani v napadeném rozsudku, jaké konkrétní skutečnosti, ze kterých žalovaný mohl dovozovat odpovědnost žalobce za škodu, při tomto nahlížení zjistil.

Přestože žalovaný ve svých vyjádřeních obsáhle argumentoval, že z nahlížení do spisu nelze usuzovat konkrétní znalost rozhodných okolností, soud prvního stupně tuto argumentaci zcela pominul a opětovně své úvahy zaměřuje směrem, že žalovaný rozhodné skutečnosti zjistit mohl, namísto zda je skutečně zjistil.

Žádné další podstatné okolnosti, ze kterých by bylo možné dovodit, že žalovaný věděl před rozhodným dnem skutečnosti zakládající odpovědnost státu za způsobenou škodu, soud prvního stupně neuvádí. Soud přitom zamítl návrh žalobce na výslech svědka – bývalého předsedy představenstva společnosti AKRO investiční společnost a.s. Ing. Víta Vařeky, aniž by toto svoje procesní rozhodnutí jakkoliv odůvodnil. Svě skutkové závěry tak založil pouze na domněnkách.

**Žalovaný proto trvá na tom, že před rozhodným dnem informace, ze kterých by bylo možné dovozovat odpovědnost státu za škodu, neměl.**

## VI.

### **B. Nemožnost přihlédnout k námitce promlčení po splnění povinnosti**

19. V konkrétním případě jde o požadavek žalobce na vrácení plnění, které žalobce poskytl žalovanému po vydání rozsudku, který byl později zrušen. Jak Městský soud v Praze v této věci velmi přesně vysvětlil v usnesení ze dne 3. 1. 2017 č.j. 30 Co 511/2016, jímž změnil nesprávné rozhodnutí soudu prvního stupně o přerušení řízení tak, že se řízení nepřerušuje, *judikatura otázku vrácení plnění po zrušení pravomocného rozhodnutí vyřešila rozsudkem Nejvyššího soudu České republiky (velkého senátu) ze dne 23. 04. 2014 sp.zn.: 31 Cdo 3309/2011. Zrušením rozhodnutí, podle něhož bylo plněno, dochází k bezdůvodnému obohacení jen v případě, že právní důvod tohoto plnění nespočíval ve hmotném právu, tedy že podle hmotného práva zde povinnost neexistovala. V projednávané věci tedy mělo být úkolem soudu prvního stupně zkoumat hmotně právní důvod žalované pro přijetí plnění, které jí žalobkyně poskytla a jehož vrácení se nyní z titulu bezdůvodného obohacení domáhá.* Jak plyne z konstantní judikatury, jakož i z uvedeného rozhodnutí Městského soudu v Praze, v daném případě jde o

nárok na vydání bezdůvodného obohacení, který může u žalovaného nastat pouze v tom případě, že žalobce plnil povinnost, která dle hmotného práva neexistovala. Tak tomu však v daném případě není.

Případný nárok žalobce na vydání bezdůvodného obohacení se v daném případě řídí zákonem č. 89/2012 Sb. (NOZ), neboť dle ustanovení § 3028 NOZ se tímto zákonem řídí práva a povinnosti vzniklé, ode dne nabytí jeho účinnosti. Vzhledem k tomu, že pravomocné rozhodnutí Městského soudu v Praze, na základě kterého bylo plněno, bylo zrušeno až dnem právní mocí rozsudku Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. 06. 2014, tj. v roce 2014, mohl se žalobce domáhat vrácení plnění až v roce 2014, tj. za účinnosti nového občanského zákoníku. Bez zrušení pravomocného rozhodnutí by se totiž žalovaný vrácení plnění domáhat vůbec nemohl, i kdyby toto plnění bylo poskytnuto bez hmotně právního důvodu. Případné právo žalobce na vydání bezdůvodného obohacení tak mohlo vzniknout až po zrušení rozsudku Městského soudu v Praze, tj. v roce 2014.

Jestliže se případný nárok žalobce posuzuje podle nového občanského zákoníku, platí ustanovení § 2997 NOZ, podle něhož *dlužník, který plnil dluh nežalovatelný nebo promlčený nebo takový, který je neplatný pro nedostatek formy, nemá právo na vrácení toho, co plnil. Právo na vrácení nemá ani ten, kdo jiného obohatil s vědomím, že k tomu není povinen, takže plnil z právního důvodu, který později nenastal nebo odpadl.* Podle § 2997 odst. 2 NOZ, *plnila-li osoba proto, že k tomu byla přivedena lstí, donucena hrozbou nebo zneužitím závislosti, ustanovení odstavce 1 se nepoužije. To platí i v případě, že plnila osoba nesvéprávná.*

Z uvedených ustanovení proto vyplývá, že nový občanský zákoník jednoznačně stanovil, že pokud dlužník plnil promlčený dluh, nemá právo na vrácení toho, co plnil. V ustanovení § 2997 odst. 2 NOZ potom zákon taxativně stanoví výjimky, kdy se uvedené ustanovení nepoužije. **Výčet těchto výjimek nelze výkladem soudu rozšiřovat, neboť by se jednalo o tvorbu práva a nikoliv o výklad či ještě přijatelné dotváření práva.** Žádná z výjimek uvedených v § 2997 odst. 2 NOZ v konkrétním případě nenastala. Žalobce sice plnil dle rozsudku Městského soudu v Praze, nebyl však k tomuto plnění donucen hrozbou. V souladu s ustanovení § 251 o.s.ř. žalobce splnil **dobrovolně** svou povinnost dle rozsudku Městského soudu v Praze<sup>10</sup>. K tomu je třeba zdůraznit, že v době plnění nebyla povinnost žalobce vykonatelná, neboť dle rozsudku Městského soudu v Praze měl plnit ve lhůtě tří měsíců ode dne právní moci rozsudku. Žalovaný však dobrovolně splnil svoji povinnost o dva měsíce dříve. Žalovaný sice podal dovolání, avšak nevyužil možnosti podat návrh na odložení vykonatelnosti rozsudku. V době plnění žalovaný pouze sdělil žalobci čísla účtu, na které má být plněno, splnění povinnosti však nevymáhal (ani vymáhat nemohl, neboť rozhodnutí nebylo vykonatelné). S ohledem na tyto konkrétní okolnosti případu se proto nemůže jednat o donucení hrozbou. Jak vyplývá z komentáře k občanskému zákoníku – C. H. Beck – 2017, Petrov, Výtisk, Beran a kolektiv, *donucením hrozbou je třeba rozumět hrozbu tělesného nebo duševního násilí vyvolávající vzhledem k významu a pravděpodobnosti hrozícího nebezpečí i k osobním vlastnostem toho, jemuž bylo vyhrožováno, jeho důvodnou obavu.* Nic takového v daném případě nenastalo a ani nastat nemohlo, neboť žalovaný jako investiční společnost pojmově nemůže hrozit státu.

---

<sup>10</sup> Viz § 251 o.s.ř. Nesplní-li povinný **dobrovolně**, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí. Zákon proto rozlišuje plnění dobrovolné a plnění nedobrovolné na základě výkonu rozhodnutí či exekuce.

Za donucení hrozbou by tak bylo možné považovat pouze tzv. bezprávnou výhrůžku, tj. výhrůžku, jež je v judikatuře Nejvyššího soudu v mnoha rozhodnutích definována,<sup>11</sup> která ovšem v konkrétní případě rozhodně nenastala.

Soud prvního stupně se uvedený nedostatek pokusil překlénout úvahou, že se v daném případě nejedná o nárok na vydání bezdůvodného obohacení, ale jiný nárok. Tento jeho právní názor je ve zřejmém rozporu s konstantní judikaturou a vůči žalovanému použit účelově ve snaze najít důvod, jak žalobci vyhovět v situaci, kdy provedenými důkazy byla odpovědnost žalovaného za nesprávný úřední postup prokázána. I pokud by se v takových případech nejednalo o bezdůvodné obohacení, ale jiný obdobný nárok, tak se musí uplatnit obecné ustanovení dle § 609 věta druhá NOZ, obsahující samotnou definici promlčení, kde je výslovně zakotveno, že plnil-li dlužník po uplynutí promlčení lhůty, nemůže požadovat vrácení toho, co plnil. **K promlčení proto v daném řízení přihlédnout nelze.** Soud I. stupně se však s touto námitkou vůbec nezabýval, ačkoli zdůvodnění, proč soud I. stupně neaplikoval § 609 věta druhá NOZ, je z hlediska názoru použitého soudem I. stupně k rozhodnutí zcela zásadní. Pro nedostatek odůvodnění je proto napadené rozhodnutí opět nepřezkoumatelné.

Soud I. stupně se v této souvislosti překvapivě odklání od již konstantní judikatury sjednocené právě rozhodnutím Velkého senátu Nejvyššího soudu České republiky mimo jiné s argumentací, že jde o nepublikované rozhodnutí a že se mu menšinový názor jeví přílehavějším. Skutečnost, že rozhodnutí Velkého senátu nebylo publikováno, neznamená, že by se soud mohl od jeho závěrů odchýlit a přiklonit se k menšinovému názoru vyjádřeném v článku JUDr. Ljubomíra Drápala publikovaném v právních rozhledech č. 3/2015. Autor článku, který byl jedním ze soudců Velkého senátu právě při přijímání sjednocujícího rozhodnutí ze dne 23. 04. 2014 sp.zn.: 31 Cdo 3309/2011, pravděpodobně obhajoval menšinovou koncepci, kterou potom v článku prezentoval, nic to však nemění na skutečnosti, že jeho koncepce byla odmítnuta a není možné ji na daný případ použít. Již vůbec nelze vytýkat žalovanému, že v souladu s rozhodnutím velkého senátu vzal původní žalobu zpět, neboť vycházel z aktuální judikatury Nejvyššího soudu. Jak žalovaný zdůraznil ve svém vyjádření k procesnímu postupu soudu ze dne 23.3.2018, od momentu přijetí rozhodnutí Velkého senátu

---

<sup>11</sup> Např. 29 Odo 409/2006 Aby výhrůžka způsobila neplatnost právního úkonu (a to neplatnost absolutní), musí především jít o výhrůžku bezprávnou (protiprávní), tj. musí jí být vynucováno něco, co jí být vynucováno nesmí; může spočívat v tom, že je vyhrožováno něčím, co hrozící vůbec není oprávněn provést, nebo co sice oprávněn provést je, ale nesmí tím hrozit tak, aby někoho pohnul k určitému právnímu úkonu (např. že oznámí adresátův trestný čin, neučiní-li tento příslušný právní úkon). Přitom není třeba, aby cíl, který je sledován použitím bezprávné výhrůžky, byl sám protiprávní. Musí jít také o výhrůžku takového druhu a takové intenzity, aby podle okolností a povahy konkrétního případu u toho, vůči komu jí bylo použito, vzbudila důvodnou bázeň. Konečně musí být bezprávná výhrůžka adresována tomu, jehož právní úkon se vynucuje nebo osobám jemu blízkým. Hrozí-li však někdo tím, co je oprávněn provést a čím je oprávněn hrozit za tím účelem, aby druhou stranu přiměl k určitému jednání, nejde o bezprávnou výhrůžku, ale o oprávněný nátlak, který nemůže být důvodem neplatnosti právního úkonu uzavřeného pod jeho vlivem (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. července 2007, sp. zn. 33 Odo 808/2005, jenž je veřejnosti k dispozici na webových stránkách Nejvyššího soudu). Okolnosti vylučující svobodu vůle jednajících musí mít přitom základ v objektivně existujícím a působícím stavu, nestačí tedy, jestli si jejich existenci jednajících jen představuje, ale není-li pro ně objektivní důvod, a současně se musí stát pohnutkou pro projev vůle jednajících dotčené osoby tak, že jedná ke svému neprospěchu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. dubna 2002, sp. zn. 21 Cdo 1332/2001),

všechny senáty Nejvyššího soudu ČR rozhodují v souladu s většinovou koncepcí, včetně těch soudců, kteří dříve zastávali jiný názor.

## VII.

### c) Rozpor s dobrými mravy při uplatnění námitky promlčení – nepřezkoumatelnost rozsudku

20. Soud prvního stupně se dále vůbec nezabýval námitkou žalovaného, kterou učinil zejména ve vyjádření ze dne 26.4.2018 v čl. V. pod body 13, 14 a 15 s tím, že pokud má soud i přes opačnou argumentaci žalovaného přihlídnout k námitce promlčení a z toho důvodu rozhodnout o povinnosti žalovaného vrátit přijaté plnění, potom je třeba zabývat se i tím, že uplatnění námitky promlčení v konkrétním případě je v rozporu s dobrými mravy. Žalovaný na této své námitce trvá, soud prvního stupně ji ve svém rozsudku zcela opomenul a z tohoto hlediska je jeho rozsudek opět nepřezkoumatelný. Žalovaný trvá na tom, se v daném případě jednalo o žalobu investiční společnosti reprezentující poškozené podílníky při vymáhání škody, která jim vznikla selháním Ministerstva financí, které nezabránilo převodu finančních prostředků do zahraničí, ač postupem podle zákona tomu zabránit mohlo a mělo. Ministerstvo financí mělo všechny potřebné informace k tomu, aby vyhodnotilo převod finančních prostředků z účtu podílových fondů jako podezření z trestného činu. Žalovaný však nemohl uplatnit svůj nárok před 17.8.2000 (doručení obžaloby), neboť teprve z podané obžaloby ve věci sp.zn. 2T 9/2000 (spíše však z odsuzujícího rozsudku) žalovaný mohl zjistit konkrétní okolnosti významné pro dovození odpovědnosti státu za nesprávný úřední postup FAU MFČR dle § 10 odst. 2 zák.č. 61/1996 Sb. Před obdržením obžaloby nemohl žalovaný vědět, že pachatelé vůbec budou postaveni před soud, natož odsouzeni.

Žalovaný je navíc investiční společností, která podle §36 a následující zák. č. 248/1992 Sb. podléhala doзору Ministerstva financí. Tehdejší vedení investiční společnosti bylo ze strany MFČR ujišťováno o tom, že uplatnění nároku vůči Ministerstvu financí nemá naději na úspěch, neboť FAU Ministerstva financí nemohl v krátké lhůtě 72 hodin od přijetí oznámení o neobvyklém obchodu zjistit informace, že jde o trestný čin. Podání případné žaloby vůči orgánu vykonávající státní dozor ve vztahu k žalobci by nutně vedlo ke konfliktu mezi žalobcem a dohledovým orgánem, který sice žalobce může podstoupit, ale až v době, kdy má jistotu o tom, že žaloba bude úspěšná. Podání takové žaloby pouze na základě domněnek a spekulací nelze ve vztahu k investiční společnosti rozumně požadovat.

Investiční společnost nárok na náhradu škody vůči svému dohledovému orgánu mohla uplatnit nejdříve po datu 17.8.2000, kdy jí byla doručena obžaloba ve věci sp.zn. 2T 9/2000 a kdy nabyla vyšší míru jistoty o důvodnosti takového nároku.

Doručením obžaloby dne 17.8.2000 žalovaný získal ucelený dokument popisující celý průběh skutkového děje v podstatných souvislostech, včetně potřebného vyhodnocení ze strany orgánů činných v trestním řízení (obdobný dokument, ve kterém by orgány činné v trestním řízení považovaly jednání pachatelů za trestný čin, nikdy předtím nedostal). Doručením obžaloby žalovaný zjistil, že orgány činné v trestním řízení (státní zastupitelství) považuje vytunelování podílových fondů za trestný čin a převedené peněžní prostředky za výnos z trestné činnosti a z toho důvodu se rozhodly postavit pachatele před soud. Teprve po doručení obžaloby tedy mohl žalovaný relevantně očekávat, že obviněné osoby budou muset podstoupit soudní řízení a mohou být v rámci tohoto řízení odsouzeny pro spáchání trestného činu. Před doručením obžaloby tuto zásadní okolnost, tj. odsouzení pachatelů, předpokládat nemohl a nemohl ji ani znát. Doručení obžaloby tak poprvé poskytlo určitý předpoklad (stále však nikoliv nezbytnou

znalost) o důvodnosti uplatnění nároku vůči státu z důvodu porušení povinnosti FAU dle § 10 odst. 2 zák. č. 61/1996 Sb., neboť potvrzovalo předpoklad příčinné souvislosti nesprávného úředního postupu FAÚ MFČR a vzniklé škody.

Posouzení otázky, kdy žalovaný zjistil skutečnosti, ze kterých bylo možné učinit dostatečně pravděpodobný závěr o odpovědnosti žalovaného za nesprávný úřední postup Ministerstva financí je navíc vysoce komplikované a žalovaný před 11.8.2000 dostatečnou jistotu v této otázce neměl, když se spíše domníval, že Ministerstvo financí neodpovídá (viz zpráva advokátní kanceláře Váňa Pergl a partneři). Navíc žalovaný nárok na náhradu škody vůči státu uplatnil již dne 20. 2.2000, byť na základě jiné právní kvalifikace. Jednalo se však o uplatnění nároku na náhradu téže škody vůči státu, přičemž žalovaný nemohl předpokládat že odpovědnost státu za činnost notáře bude odmítnuta s poukazem na zrušení bývalých státních notářství . V této souvislosti je obrana státu námitkou promlčení z důvodu, že v žalobě podané dne 20.2.2000 byl jiným způsobem popsán skutek, ze kterého žalovaný svůj nárok odvíjel, vysoce formální, přičemž takový výklad nemá místo v případech odpovědnosti státu za nesprávný úřední postup a je třeba jej posoudit pod zorným úhlem právě korektivu dobrých mravů.

Podle konstantní judikatury námitka promlčení může být rovněž uplatňována v rozporu s dobrými mravy, a to se zřetelem k zvláštním okolnostem případu v dostatečné intenzitě. Tyto okolnosti v dané věci nastaly a jsou dány jednak povahou nároku na náhradu škody vůči České republice, způsobené velkým množstvím poškozených subjektů (podílníků), a jednak souhrnem zvláštních okolností, kdy žalobce v rozhodné době podléhal dohledu Ministerstva financí a nemohl si dovolit uplatnit nárok na náhradu škody vůči tomuto orgánu bez vysokého stupně jistoty o důvodnosti takové žaloby. Pokud za těchto okolností uplatňuje žalobce námitku promlčení, jde o výkon práva v rozporu s dobrými mravy dle ust. § 2 odst. 3 obč. zák.

## VIII.

### Úroky z prodlení

21. Soud prvního stupně chybně založil své rozhodnutí o přiznání veškerých úroků z prodlení žalobci na úvaze, že žalovanému nic nebránilo, aby poskytnuté plnění vrátil a pokračoval v původním řízení o náhradu škody (tj. nevzal žalobu zpět). Tento názor je nesprávný, neboť vychází z menšinové koncepce, která byla rozhodnutím Velkého senátu odmítnuta a která je založena na úvaze, že poskytnutím plnění dle rozsudku, který je později zrušen, nárok nezaniká (tj. nemá vazbu na hmotněprávní základ žalovaného nároku), a tudíž žalobci nic nebrání, aby po zrušení rozsudku pokračoval v původním řízení a domáhal se zaplacení plnění, které již jednou obdržel. Žalovaný naopak vycházel z opačného právního názoru, vyjádřeného rozhodnutím Velkého senátu Nejvyššího soudu České republiky č.j. 31 Cdo 3309/2011 a v mnoha dalších následných rozhodnutích, jehož závaznost byla právnímu zástupci žalovaného navíc potvrzena dopisem předsedy občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu České republiky ze dne 7.1.2015. Judikatura byla výše uvedeným rozhodnutím sjednocena na stěžejním principu, že zaplacením závazek, pokud existuje, zaniká, bez ohledu na to, zda k zaplacení došlo na základě rozsudku, který byl později zrušen. Zrušením rozsudku se na hmotně-právních vztazích mezi účastníky nic nemění a věc je nově posuzována v řízení o vydání bezdůvodného obohacení. Bylo tedy potvrzeno, že soudní rozhodnutí má pouze deklaratorní charakter, a je-li na jeho základě plněno, je vždy třeba uvažovat hmotněprávní základ nároku, o kterém bylo v tomto rozhodnutí rozhodnuto. Jednoznačně tak byla také odmítnuta oponentní úvaha o jakémsi nepojmenovaném plnění hrazeném z titulu vydaného soudního rozhodnutí (tento závěr je v rozporu s obecně přijímaným deklaratorním charakterem soudního rozhodnutí o plnění dluhu). **Pokud by v konkrétním případě žalovaný poskytnuté**



**plnění vrátil, neobnovil by se tím jeho původní nárok na náhradu škody, neboť jednou zaniklé právo nelze obnovit<sup>12</sup>.** Žalobce by se tudíž svého původního nároku na náhradu škody po jeho zaplacení a eventuálním vrácení domáhat nemohl, maximálně by se mohl domáhat vrácení poskytnutého plnění s tím, že jej poskytl bez právního důvodu<sup>13</sup>. To je ovšem zcela jiný nárok, než nárok na náhradu škody. Úspěchu takové žaloby brání nové ustanovení § 2997 NOZ, *podle něhož právo na vrácení nemá ani ten, kdo jiného obohatil s vědomím, že k tomu není povinen*. Navíc žalovaný jako investiční společnost nemůže poskytnout třetí osobě plnění a následně tvrdit, že této osobě poskytnutím plnění vzniklo bezdůvodné obohacení. Žalovaný proto vrátit plnění nemohl.

V důsledku předchozího rozhodování soudů o náhradě škody (*žalovanému byla uhrazena jeho pohledávka na náhradu škody, avšak s ohledem na rozhodnutí NSČR o zrušení předchozího rozhodnutí, bylo plněno dle rozhodnutí, jež bylo shledáno nesprávným*) a postupu žalobce (státu) v této věci (účelové návrhy na přerušování řízení ze strany žalobce a žádosti o odročení jednání), se žalovaný dostal do situace, kdy nese riziko neúspěchu ve sporu, přičemž zejména soud I. stupně v této věci rozhodl až po čtyřech letech, kdy řízení bylo zatíženo zbytečnými průtahy ve věci (nepřiměřeně dlouhá doba pro nařízení prvního jednání ve věci, zastavení řízení, přerušování řízení, opakovaná zrušení jednání, dlouhá doba pro vyhotovení rozsudku atd.), čímž úroky z prodlení dosáhly výše cca 600.000.000,- Kč. Žalovaný nejenže dle rozsudku soudu I. stupně nemá obdržet žádné plnění na náhradu škody od státu, ačkoliv stát za škodu evidentně odpovídá, ale navíc by jej stát připravil i o tu náhradu škody, kterou od jiných subjektů získal. *Takovýto přístup soudu je zcela v rozporu se zásadou rovnosti, kdy na jedné straně soud státu vrací námitku promlčení s poukazem na zásadu rovnosti stran a spravedlnosti a účelově konstruuje právní teorie, které byly již v rozhodnutí Nejvyššího soudu odmítnuty, a na druhou stranu ukládá žalovanému povinnost, která vede k tomu, že stát jako jeden ze subjektů odpovědných za škodu připraví žalovaného i o tu náhradu škody, kterou nezávisle na státu získal, aniž by jakkoliv přihlédl k zásadám spravedlnosti a korektivu dobrých mravů.*

22. Soud při rozhodování vůbec nepřihlížel k tomu, že žalovaný nevymáhá škodu pro sebe, ale vymáhá jí pro poškozené podílníky (60.000 poškozených podílníků). Seznam poškozených podílníků žalovaný soudu předložil, nicméně soud tento důkaz nepřijal a žalovanému jej při jednání dne 17.10.2017 vrátil.

Soud také při posouzení námitky rozporu s dobrými mravy nepřihlédl k postavení žalovaného jako investiční společnosti, jejíž činnost jako správce cizího majetku byla a je upravena zvláštní legislativou (zákony upravující činnost investičních společností a investičních fondů) a podléhá dohledu České národní banky jakožto centrálního orgánu státní správy v oblasti kapitálových a finančních trhů. Soud I. stupně vůbec nezohlednil tvrzení a důkazní návrhy žalovaného k omezené možnosti žalovaného disponovat s prostředky uhrazenými žalobcem, kdy přijaté plnění na náhradu škody muselo být s ohledem na platnou legislativu a v návaznosti na požadavky České národní banky uloženo do vysoce likvidních instrumentů finančního trhu s minimálním rizikem (státní pokladniční poukázky nebo depozitní účty u bank v České republice pod přímým dohledem České národní banky) a nesmí být vyplaceny podílníkům

<sup>12</sup> článek Doc. JUDr. Petra Lavického uveřejněném v Právních rozhledech č. 1/2015, na který soud upozornil při jednání dne 20.2.2018... „**zrušení pravomocného rozsudku nemá za následek obživení již jednou zaniklého závazku**. Důvodem není pouze to, že závazek zanikl, zanikl jednou provždy a nemůže již obživnout, ale opět především již několikrát zmíněná okolnost, že zrušení pravomocného rozsudku se hmotněprávní sféry nijak nedotýká

<sup>13</sup> Viz článek JUDr. Ljubomír Drápal, Mgr. Tereza Pondikasová, Brno – Zrušení pravomocného rozhodnutí a bezdůvodné obohacení – Právní rozhledy 3/2015, bod IV – „*Tím však problém nekončí. Rozhodne-li soud v řízení o vydání bezdůvodného obohacení, že původní žalobce má povinnost vrátit původnímu žalovanému to, oč se obohatil, a ten povinnost splní, ale posléze se mu podaří rozhodnutí zvrátit cestou mimořádného opravného prostředku, může se vrácení vyplacené částky domáhat opět v novém řízení o vydání bezdůvodného obohacení.*“

podílových fondů, což mimo jiné vyplývá z § 116 platných statutů podílových fondů (schválených Českou národní bankou), na které upozornil a soudu předložil sám žalobce ve svém vyjádření ze dne 20.4.2016 založeném na č.l. 131 spisu. Sám žalobce tak poukazuje na to, že žalovaný je od počátku zásadním způsobem omezen v dispozici s přijatými prostředky, což dle tvrzení žalobce mělo být důvodem pro nepodání návrhu na odklad vykonatelnosti rozsudku Městského soudu v Praze 35 Co 34/2012-761spolu s dovoláním proti touto rozsudku.

Česká národní banka jako ústřední orgán České republiky (žalobce) uplatňuje rovněž dle zák. č. 6/1993 Sb. a 240/2013 Sb. přímou kontrolu nad uloženými prostředky, kdy depozitář podílových fondů a všechny banky, u kterých jsou prostředky z uhrazené náhrady škody uloženy, jsou povinni poskytovat České národní bance informace o stavu uložení peněžních prostředků z náhrady škody uhrazené žalobcem. Ačkoli tedy žalobce uhradil náhradu škody, současně platí, že žalovaný od počátku nemůže nakládat s uhrazenými peněžními prostředky a je nucen vyčkat výsledku tohoto řízení. Zároveň je třeba zdůraznit, že platné právní předpisy žalovanému předepisují povinnost řádné a odborné péče o svěřený majetek podílových fondů, tj. také povinnost jednat s péčí řádného hospodáře (z čehož vyplývá omezení možnosti žalovaného provést bezdůvodné plnění – plnění, u kterého bude žalovaný namítat, že je bezdůvodným obohacením příjemce – z majetku podílových fondů). Stát tedy žalovaného na jednu stranu zákony omezuje v možnosti dispozice s přijatým plněním v zájmu ochrany vlastníků spravovaného majetku, na druhou stranu však současně stát učinil opatření, kterými žalovaného omezil v možnostech dispozice s prostředky uhrazenými k náhradě škody, čímž eliminoval jakákoli rizika dispozice s peněžními prostředky a v konečném důsledku si vytvořil možnost uplatňovat vůči žalovanému úroky z prodlení, které se dále navyšují v důsledku postupu státních orgánů v tomto řízení. Takovýto postup orgánů státu (žalobce) nelze považovat za jednání v souladu s dobrými mravy a nelze mu přiznat právní ochranu. Soud I. stupně však tyto námitky zcela pominul a jeho rozhodnutí je opět v tomto rozsahu zcela nepřezkoumatelné.

## IX.

### Dělená odpovědnost

23. Soud prvního stupně v napadeném rozsudku dovozuje, že i pokud by nebylo možné přihlédnout k námitce promlčení, potom by se v konkrétním případě uplatnila tzv. dělená odpovědnost a žalobce by odpovídal za škodu žalovanému pouze do částku 65.754.737,29,- Kč, představující podíl 5% z jistiny škody a úrok 2% ročně. Zcela přitom opominul obsáhnou argumentaci žalovaného, danou především v jeho vyjádřeních ze dne 15.9.2017 a 13.10.2017, ve kterých žalovaný namítá, že v tomto stádiu řízení již nelze rozhodnout o dělené odpovědnosti. V konkrétním případě se nejedná o řízení o náhradu škody, ale o řízení o vydání bezdůvodného obohacení, přičemž o dělené odpovědnosti je možno výjimečně rozhodnout pouze v řízení o náhradu škody. Jak žalovaný dovodil ve svých vyjádřeních ze dne 15.9.2017 a 13.10.2017, jednou zaniklý nárok již není možné obnovit, což bylo mnohokrát konstatováno rozhodnutími Nejvyššího soudu i v odborné literatuře. Nelze proto nárok na náhradu škody snížit rozhodnutím soudu poté, co již byl splněn<sup>14</sup>.

---

<sup>14</sup> článek Doc. JUDr. Petra Lavického uveřejněném v Právních rozhledech č. 1/2015, na který soud upozornil při jednání dne 20.2.2018... „*zrušení pravomocného rozsudku nemá za následek obživnutí již jednou zaniklého závazku. Důvodem není pouze to, že závazek zanikl, zanikl jednou provždy a nemůže již obživnout, ale opět*

Rozhodnutí soudu, které stanoví dělenou odpovědnost, je rozhodnutí konstitutivní, což zcela nepochybně vyplývá z formulace ustanovení § 2915 odst. 2 Obč. zákoníku, podle něhož jsou-li pro to důvody zvláštního zřetele hodné, *může soud rozhodnout, že škůdce nahradí škodu podle své účasti na škodlivém následku*. Dělenou odpovědnost lze proto stanovit pouze na základě soudního rozhodnutí, a to s účinky k právní moci tohoto rozhodnutí. Původně existuje společná a nerozdílná odpovědnost a na základě soudního rozhodnutí v řízení o náhradě škody soud mění práva a povinnosti tak, že stanoví odpovědnost dílčí a povinnost k náhradě škody jednotlivým účastníkům omezí podle jejich podílů. Bez rozhodnutí soudu nemůže existovat odpovědnost dílčí, ale pouze solidární. Jelikož žalobce plnil na úhradu hmotněprávního závazku a tento závazek zcela splnil, splněním tento závazek zanikl. Zaniklý závazek pak již ale nelze zpětně měnit, a to ani rozhodnutím soudu.

Kromě výše uvedeného se soud prvního stupně vůbec nezabýval výjimečností institutu dělené odpovědnosti a nezabýval se ani argumentací žalovaného, že dělená odpovědnost nemůže mít místo v situacích, kdy by podstatným způsobem znevýhodňovala poškozeného<sup>15</sup>. V konkrétním případě výše způsobené škody vylučuje, aby se žalovaný mohl domáhat náhrady škody vůči přímým pachatelům, případně proti společnosti UMANA. Navíc soud prvního stupně nemůže uvažovat podíly těch dlužníků, kteří již neexistují (UMANA s.r.o.), anebo u nichž je vymožení částky vyloučeno (fyzické osoby), neboť podle ustanovení § 511 odst. 3 věta druhá SOZ, pokud nemůže některý z dlužníků svůj podíl splnit, rozvrhne se tento podíl stejným dílem na všechny ostatní. Z výše uvedených důvodů je proto úvaha soudu prvního stupně o možnosti aplikovat tzv. dělenou odpovědnost v případě, že by nedošlo k promlčení nároku, nesprávná, neboť po splnění povinností již nárok na náhradu škody z výjimečných důvodů daných ustanovením § 438 odst. 2 SOZ snižovat nelze, navíc v jiném řízení, než v řízení o náhradu škody.

## X.

### **Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup notáře**

24. Žalovaný nesouhlasí ani s právním závěrem soudu I. stupně, kterým odmítl odpovědnost státu za nesprávný úřední postup notáře s tím, že v době rozhodné pro vznik odpovědnosti za škodu stát za nesprávný úřední postup notáře neodpovídal, neboť původní státní notářství, za jejichž nesprávný úřední postup stát odpovídal podle zákona č. 58/1969 Sb., byla zrušena zákonem č. 264/1992 Sb., a notářské úřady, resp. notáři, kteří byli nově konstituováni zákonem č. 358/1992 Sb., nelze považovat za státní orgán, a tudíž se na činnost notářů zákon č. 58/1969 Sb. nevztahuje. I když žalovanému jsou známy závěry vyplývající z rozhodnutí Nejvyššího soudu 28 Cdo 349/2010 a 2363/2009, přesto je dle názoru žalovaného nelze aplikovat na daný případ. Citovaná rozhodnutí jsou postavena na závěru, že

---

*především již několikrát zmíněná okolnost, že zrušení pravomocného rozsudku se hmotněprávní sféry nijak nedotýká*

*Rozhodnutí NS ČR 33 Odo 1474/2006 z 30.9.2008: Neexistující závazek, tj. i závazek zaniklý splněním nelze změnit*

*Obdobně Nejvyšší soud rozhodl např. v rozsudcích č.j. 23 Cdo 2400/2012 a č.j. 32 Odo 1007/2006, ve kterých řešil snížení smluvní pokuty a formuloval jednoznačný závěr, že jestliže smluvní pokuta byla již zaplacená, resp. započtena a závazek zanikl, není již možné, aby soud rozhodoval o snížení smluvní pokuty (tj. nelze již zasahovat do závazku, který zanikl). Stejně tak, jestliže škoda byla zaplacená a závazek zanikl, není již možné, aby soud rozhodl o dílčí odpovědnosti a tím o snížení závazku žalobce.*

<sup>15</sup> viz. např. 8 Tdo 317/2008, 8 Tdo 966/2015 Jestliže je primární zájem soustředěn k poškozenému a k ochraně jeho práv, přichází v úvahu dílčí odpovědnost pouze v situacích, kdy výsledky dokazování přesvědčivě dokládají, že ani rozhodnutím o dílčí odpovědnosti nebude zájem poškozeného a uspokojení jeho nároku na náhradu škody nikterak ohrožen

odpovědnost státu za nesprávný úřední postup byla v rozhodné době plnohodnotně nahrazena odpovědností notáře a nedošlo ke zkrácení ústavně zaručeného práva poškozeného na náhradu škody dle článku 36 odst. 3 a 4 Listiny základních práv a svobod vyhlášené usnesením předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod (dále jen Listina). Tato argumentace však v konkrétním případě neobstojí, neboť je zcela zřejmé, že notář způsobenou škodu nahradit nemohl. Podle článku 36 odst. 3 Listiny má každý právo na náhradu škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem. Podle čl. 36 odst. 4 podmínky a podrobnosti odpovědnosti za škodu upravuje zákon. Jak však plyne z mnoha rozhodnutích Ústavního soudu, (např. nález PL. ÚS 18/01 nebo nález II. ÚS 3005/14), byť v čl. 36 odst. 4 Listiny je uvedeno, že podmínky a podrobnosti odpovědnosti za škodu upravuje zvláštní zákon, není možné takovou odpovědnost anulovat (negovat), byť v jeho dílčím aspektu. Jinými slovy, zákon dle čl. 36 odst. 4 Listiny nemůže popřít předmětné ústavně zaručené základní právo, a to nejen jako celek, ale ani jeho dílčí komponenty.

25. Ustanovení čl. 36 odst. 3 a 4 Listiny tak zaručuje subjektu ústavní právo na náhradu škody vůči státu způsobené mu nezákonným rozhodnutím soudu jiného státního orgánu nebo orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem. Stát přitom nemůže v rámci svého legislativního procesu na úrovni podústavních norem zcela vyloučit svoji odpovědnost za tuto škodu, byť v dílčím aspektu, konkrétně v rozsahu své odpovědnosti za nesprávný úřední postup tzv. jiného orgánu veřejné moci. Klíčové pro posouzení odpovědnosti žalovaného za nesprávný úřední postup notáře v této věci je proto posouzení, zda notář je tzv. jiným orgánem veřejné moci. I když lze souhlasit s tím, že notář není státní orgán, přesto při sepisování veřejných listin (notářských zápisů) plní úkoly státní správy, a je tudíž tzv. orgánem veřejné moci dle čl. 36 odst. 3 Listiny. Notáři jsou do funkce jmenováni státem (Ministerstvem spravedlnosti) a vytváří tzv. notářské úřady.

26. Podle nálezu Ústavního soudu I. ÚS 529/09 současná obecná tendence spočívající v přenášení množství pravomocí spadajících do výkonu veřejné moci na subjekty nestátního charakteru nemůže být důvodem pro to, aby se stát zcela zbavoval objektivní odpovědnosti za jejich činnosti nebo aby skutečnost, že určitou činnost vykonával nestátní subjekt, vedla k nějakému jinému, tj. mírnějšímu výkladu odpovědnosti státu.

Je sice pravdou, že původní státní notářství, která výslovně byla zmíněna v zákoně 58/1969 Sb., byla zrušena zákonem č. 264/1992 Sb., nicméně ke stejnému dni vznikly zákonem č. 358/1992 Sb., notářské úřady a notáři, tj. namísto jednoho orgánu veřejné moci byl vytvořen orgán nový, který převzal pravomoci původního státního notářství. Původní státní notáři spadající pod tzv. státní notářství se na základě uvedených legislativních změn stali notáři dle zákona č. 358/1992 Sb., vytvářející notářský úřad. Zjednodušeně řečeno, namísto notářství se konstituoval notářský úřad se stejnou pravomocí a kompetencí. Zákonodárce při tvorbě těchto legislativních změn jistě neměl v úmyslu vyloučit, v důsledku přijetí takové úpravy, odpovědnost státu za škodu způsobenou při identické činnosti, neboť automaticky předpokládal, že z hlediska odpovědnosti za škodu dle zákona č. 58/1969 Sb. k zásadní změně nedojde a stát bude odpovídat za nezákonné rozhodnutí či nesprávný úřední postup notáře stejně jako odpovídal za jejich pochybení v rámci státního notářství. I když tato změna nebyla promítnuta do zákona č. 58/1969 Sb., je nezbytné dovodit, že ode dne účinnosti zákona č. 358/1992 Sb. se pojem státní notář v zákoně č. 58/1969 Sb. nestal mrtvým ustanovením, nicméně byl nahrazen notářským úřadem, resp. notářem dle zákona č. 358/1992 Sb.

27. I když Ústavní soud ve svém nálezu I. ÚS 1914/11 rovněž řešil otázku odpovědnosti státu za nesprávný úřední postup notáře v období před účinností zákona č. 82/1998 Sb. a dovodil, že názor soudů včetně Nejvyššího soudu ČR v rozhodnutí č.j: 28 Cdo 2363/2009

„nepředstavuje extrémní vybočení z tzv. ústavních kautel“, a tudíž nenašel dostatek důvodů pro to, aby uvedená rozhodnutí zrušil, přesto lze z rozhodnutí Ústavního soudu vysledovat, že se opačný výklad Ústavnímu soudu jeví přílehavějším (viz formulace: .... „to je třeba zdůraznit, i kdyby se Ústavnímu soudu jevil výklad stěžovatele přílehavější, roviny ústavnosti nedosahuje, to plyne ze shora vymezených kompetencí Ústavního soudu“). Podstatnou okolností pro rozhodování Ústavního soudu v této konkrétní věci byla přitom úvaha o tom, že se stěžovatelé mohli domoci náhrady škody po notáři a úpravy odpovědnosti státu za nesprávný úřední postup nebylo zapotřebí (viz formulace - .. „Nelze opomenout ani argumentaci obecných soudů, že věc nelze chápat tak, že stěžovatel neměl možnost, jak se náhrady škody domoci; té se mohl domáhat po notáři, resp. po jeho dědicích, jestliže týž v mezidobí zemřel. Jinými slovy, obecné soudy otázku postavily tak, že rozdíl je jen ve formě, tedy zda se stěžovatel měl domáhat náhrady škody po státu či subjektu jiném, přičemž obě cesty mu v principu garantovaly právo na náhradu škody“).

Ve věci škody způsobené CS fondům je však na rozdíl od věci, kterou řešil Ústavní soud, na první pohled zřejmé, že škoda dosahuje takového rozsahu, že žádná jednotlivá fyzická či právnická osoba není schopna takovou škodu žalobci nahradit. Navíc je tento případ také výjimečný okruhem osob, které byly v konečném důsledku nesprávného postupu notáře přímo poškozeny (60000 podílníků CS FONDŮ z kuponové privatizace). V tomto konkrétním případě tudíž žalobce možnost dosáhnout náhrady škody vůči notáři neměl.

Výklad soudu prvního stupně, byť vychází z judikatury Nejvyššího soudu, je extrémně příznivý pro stát, neboť v tomto rozhodném období vylučuje odpovědnost státu za nesprávný úřední postup notáře, byť zákon č. 58/1969 Sb. tuto odpovědnost státu za činnost notáře v rámci tzv. státního notářství jednoznačně zakotvoval. Žalobce je proto přesvědčen, že právní názor soudu I. stupně vyjádřený v napadeném rozsudku je v rozporu s článkem 36 odst. 3 a 4 Listiny.

## XI.

### Porušení zásady rovnosti v řízení před soudem I. stupně

28. Kromě výše uvedeného namítá žalovaný, že soud I. stupně v průběhu řízení porušil zásadu rovnosti stran a zvýhodnil žalobce. Žalobce v tomto řízení o vydání bezdůvodného obohacení promlčení nejprve vůbec nenamítal. Naopak, ve svém vyjádření ze dne 4.5.2015 doslova uvedl: *Důvod, pro který nynější žalobce nepřistoupil k vyslovení nesouhlasu se zpětvzetím žaloby (v původním řízení 35 Co 34/2012) je ten, že v tamním řízení existovaly pádné důkazy promlčení žalobního nároku žalované. Spor by tak patrně byl skončil zamítnutím žaloby nynější žalované, avšak bez rozřešení otázek odpovědnostního vztahu mezi oběma stranami sporu, přičemž otázka promlčení nehraje podle názoru žalobce v tomto sporu o vydání bezdůvodného obohacení žádnou roli. Nynější žalobce tak především chtěl zabránit dalším průtahům v řízení zatěžováním tamního soudu, a proto se smířil se zastavením tamního řízení s tím, že hmotně-právní jádro sporu – odpovědnostní vztah mezi žalobcem a žalovanou, se přeneso do této nynější soudní pře.*

Teprve na základě poučení soudu při jednání dne 20.2.2018 žalobce námitku promlčení uplatnil a ve svém doplnění žaloby ze dne 26.3.2018 tvrdí, že žalovaný se skutečnosti rozhodné pro počátek běhu promlčecí lhůty dozvěděl před 11.8.2000. Soud sám aktivně vyhledával důkazy proti žalovanému a například protokol z jednání u Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 1.11.1999, na který výslovně poukazuje v napadeném rozsudku, nejenže nebyl navržen

žalobcem, ale při ústním jednání nebyl ani proveden. Navíc klíčový důkaz, výslech svědka Ing. Víta Vařeky, který byl navržen při jednání soudu 24.5.2018, soud odmítl provést a v odůvodnění napadeného rozsudku tento svůj postup vůbec neodůvodnil. Postup soudu I. stupně svědčí o tom, **že namísto nestranného a objektivního posouzení nároku žalobce jako v jiných případech, soud I. stupně příliš zohledňuje skutečnost, že na straně žalobce je stát a spíše hledá cestu, jak státu pomoci získat zaplacené prostředky zpět.** Protože hlavní argumentace žalobce, že se o nesprávný úřední postup nejednalo, je neudržitelná, upozornil soud I. stupně žalobce na možnost bránit se v tomto řízení námitkou promlčení, ač ten ji před jednáním dne 20.2.2018 neuplatnil, resp. věnoval se jí pouze okrajově. Soud I. stupně žalobce rovněž upozornil na dělenou odpovědnost, kterou žalobce před poučením soudu při jednání dne 27.6.2017 nenamítal vůbec. Teprve na základě poučení soudu žalobce tyto své námitky rozvinul do obsáhlých vyjádření.

Žalovaný naproti tomu nebyl poučován vůbec, byl mu odmítnut klíčový důkaz – výslech svědka Ing. Víta Vařeky a soud se odmítl zabývat i tím že přijatá náhrada škody není určena pro žalovaného, ale představuje náhradu pro 60.000 podílníků (majitelů podílových listů vytunelovaných podílových fondů CS FOND), kteří byli nesprávným úředním postupem Ministerstva financí poškozeni. V případě žalobce přitom soud I. stupně používá korektiv dobrých mravů s tím, že by bylo v rozporu se zásadou rovnosti a spravedlnosti k námitce promlčení nepřihlédnout, v případě žalovaného se jeho námitkou poukazující na uplatnění námitky promlčení v rozporu s dobrými mravy nezabývá vůbec a v případě úroků z prodlení tuto jeho námitku odmítne, aniž by přihlédl k tomu, jaké dopady pro poškozené podílníky jeho rozhodnutí bude mít.

Žalovanému proto nezbyvá nic jiného než namítnout, že řízení před soudem I. stupně bylo vedeno ve prospěch státu proti žalovanému, soud při rozhodování nepostupoval v konečném důsledku nestranně, když bez řádného odůvodnění a opodstatnění upřednostňoval tvrzení a důkazy ve prospěch žalobce na úkor tvrzení a důkazů předkládaných žalovaným, a soud I. stupně tím porušil zásadu rovnosti stran. Napadené rozhodnutí a řízení jemu předcházející tak je zatíženo podstatnou vadou, která vede k nesprávnosti a nezákonnosti napadeného rozhodnutí.

## XII.

28. Na základě výše uvedeného je zřejmé, že rozsudek soudu prvního stupně byl vynesena na základě neúplně zjištěného skutkového stavu, rozsudek je nepřezkoumatelný a posouzení soudu prvního stupně je nesprávné. Soud prvního stupně nedostatečně zjistil skutkový stav a učinil z něj nesprávné skutkové i právní závěry. Rozsudek soudu prvního stupně ve svých důsledcích navozuje stav, kdy žalobce přes svoji zjevnou odpovědnost za způsobenou škodu žalovanému nejenže nebude hradit žádnou náhradu škody, ale připraví žalovaného i o tu část škody, kterou se mu podařilo získat od jiných subjektů, a je tudíž ve zjevném rozporu se zásadou spravedlnosti a vyváženosti rozhodnutí.

Na základě výše uvedeného navrhuje žalovaný, aby rozsudek soudu prvního stupně byl změněn tak, že se žaloba zamítá.

AKRO investiční společnost a.s.